

Status
A-Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten
20 april 2021

Eindtermijn
N.v.t.

Onderwerp

Aanvraag ministerie LNV Zuid-Hollands Programma Natuur 2021-2023

Advies

1. Vast te stellen de aanvraag, van de provincie Zuid-Holland aan het ministerie van LNV, m.b.t. de invulling van de beschikbaar gestelde gelden voor het Programma Natuur 2021-2023;
2. Vast te stellen, de brief aan Provinciale Staten, waarin zij worden geïnformeerd over de aanvraag van de provincie Zuid-Holland aan het ministerie van LNV m.b.t. de invulling van de beschikbaar gestelde gelden voor het Programma Natuur 2021-2023.
3. Vast te stellen de publiekssamenvatting over de aanvraag van de provincie Zuid-Holland aan het ministerie van LNV m.b.t. de invulling van de beschikbaar gestelde gelden voor het Programma Natuur 2021-2023.

Aangezien de Commissaris van de Koning, na rechtsgeldige besluitvorming door Gedeputeerde Staten, bevoegd is de juridische binding aan te gaan, is het advies aan hem een machtiging af te geven aan gedeputeerde B. Potjer, om de subsidieaanvraag te ondertekenen.

Met een beroep op artikel 3 van besluit Beleidsregel actieve openbaarheid Zuid-Holland 2017 wordt een uitzondering gemaakt voor het (moment van) publiceren van het besluit en de stukken.

Besluit GS

Vastgesteld met een machtiging voor de portefeuillehouder voor het aanbrengen van tekstuele wijzingen van ondergeschikt belang

Bijlagen

- GS-brief aan PS
- Aanvraag ministerie LNV Zuid-Hollands Programma Natuur 2021-2023
- Uitvoeringsprogramma Natuur
- Regeling SPUK Uitvoeringsprogramma Natuur

1 Toelichting voor het College

Context Programma Natuur

In het bestuurlijk overleg over het Programma Natuur van 7 december 2020 hebben de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en de gedeputeerden van de verschillende provincies met natuur in de portefeuille op bestuurlijk niveau afspraken gemaakt over het Uitvoeringsprogramma Natuur. Vanuit het Rijk wordt er voor de jaren 2021 tot en met 2030 landelijk in totaal 2,85 miljard beschikbaar gesteld voor natuurherstel- en verbetermaatregelen ten behoeve van stikstofgevoelige natuur: het zogenaamde Spoor 1 van het Programma Natuur dat onderdeel uitmaakt van de landelijke structurele aanpak stikstof. Spoor 1 wordt gefaseerd uitgevoerd en kent twee fases: 2021-2023 en 2024-2030.

Doel Programma Natuur

Het doel van Spoor 1 van Programma Natuur is de condities in de natuurgebieden op orde te brengen via het verbeteren van het gehele ecologische systeem. Daarbij wordt gekeken naar de inrichting van de gebieden, maar ook naar hydrologische en ruimtelijke condities, zowel binnen als buiten de gebieden. Dat kan dus ook buiten Natura 2000 (N2000) en het Natuurnetwerk Nederland (NNN) zijn. Bij maatregelen buiten natuurgebieden is het van belang om na te gaan wat veranderende condities betekenen voor de agrarische bedrijven en overige eigenaren en wat er voor nodig is om de maatregelen te kunnen nemen. Cruciaal voor het herstel van natuur is de aanpak van stikstofemissies bij de bron. Het is immers niet mogelijk om de condities voor natuurherstel te creëren zolang zware overbelasting met stikstof plaatsvindt. De aanpak van de stikstofbronnen zelf is geen onderdeel van Programma Natuur.

Eerste fase 2021-2023

Er is landelijk in totaal 600 mln. euro beschikbaar voor de maatregelen in de eerste fase 2021-2023. Omdat de door iedere provincie opgehaalde maatregelen voor deze periode het beschikbare bedrag fors overschreden, is er in de Bestuurlijke Advies Commissie Vitaal Platteland (BACVP) een evenredige budgetverdeling aan de hand van de verschillende bandbreedtes tussen de provincies afgesproken. Iedere provincie komt daarmee iets onder het midden van de betreffende bandbreedte. Voor Zuid-Holland komt dit neer op 4,7% van het budget. In totaal gaat het dan om een bedrag van 28,4 mln. voor de jaren 2021, 2022 en 2023. De afspraken tussen het ministerie van LNV en de provincie Zuid-Holland zullen worden vastgelegd middels een specifieke uitkering (SPUK).

In dit GS-besluit gaat het daarmee enkel over de aanvraag, van de provincie Zuid-Holland aan het Ministerie van LNV, met betrekking tot de invulling van de beschikbaar gestelde gelden voor het Programma Natuur voor de eerste fase 2021-2023.

Spoor 2 Programma Natuur

Naast het Spoor 1 is er ook een Spoor 2 binnen het Programma Natuur, te weten een traject om te komen tot een Agenda Natuurinclusief. Deze agenda zal zich richten op de vraag hoe op de langere termijn tot een natuurinclusieve samenleving te komen, hetgeen nodig is om de achteruitgang van de biodiversiteit te stoppen. De Agenda Natuurinclusief wordt uitgewerkt in een landelijk Handvest en een bijbehorende agenda. Het Handvest zal binnenkort worden verspreid

en dient als input op de landelijke coalitieonderhandelingen om draagvlak en financiën te krijgen voor een Agenda Natuurinclusief die dan in 2021 in een brede samenwerking met betrokken partners wordt uitgewerkt. Voor Spoor 2 zijn daarmee op dit moment nog geen middelen beschikbaar gesteld.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: € 28.350.524,-
Programma	: Programma 5 - Versterken natuur in Zuid-Holland
Financiële risico's	:

De financieel adviseur heeft aangegeven **geen** directe risico's te zien.

Art. 8 van de concept Regeling specifieke uitkering Uitvoeringsprogramma Natuur lid 2 daarvan luidt: *'Indien uit de verantwoordingsinformatie blijkt dat de specifieke uitkering niet volledig is besteed aan uitvoeringsactiviteiten waarvoor deze is verstrekt, of onrechtmatig is besteed, kan de uitkering ter hoogte van het niet of onrechtmatig bestede deel door de minister worden teruggevorderd. De minister doet binnen een jaar na ontvangst van de verantwoordingsinformatie mededeling van de terugvordering aan de ontvanger van de specifieke uitkering.'* Het risico dat het ministerie van LNV gelden terugvordert, en dat lasten daarmee door de provincie zelf gedekt zullen moeten worden, wordt beheerst door in de uitvoering niet zonder goedkeuring van het ministerie van LNV af te wijken van de in de aanvraag genoemde maatregelen en door daarnaast te werken met een overprogrammering om tegenvallers in tempo of uitvoerbaarheid op te kunnen vangen en geen onderbesteding van het beschikbare budget te laten ontstaan.

Juridisch kader

De juridisch adviseur heeft aangegeven dat er **geen** juridische consequenties zijn.

Na rechtsgeldige besluitvorming door Gedeputeerde Staten is de Commissaris van de Koning bevoegd de juridische binding aan te gaan. Het advies aan hem is om een machtiging af te geven aan gedeputeerde B. Potjer om de subsidieaanvraag van de provincie Zuid-Holland middels een lid GS brief te ondertekenen en te versturen aan het Ministerie van LNV.

Op grond van artikel 3, onder d van de Beleidsregel actieve openbaarheid Zuid-Holland 2017 wordt het besluit met de daarbij behorende stukken niet actief openbaar gemaakt tot het moment van verzending van de subsidieaanvraag van de provincie Zuid-Holland aan het Ministerie van LNV.

2 Voorafgaande besluitvorming

- 7 december 2020: Bestuurlijk akkoord over het Uitvoeringsprogramma Natuur tussen minister van LNV en provincies.
- Gedeputeerde Potjer heeft Provinciale Staten, tussen 7 december 2020 en heden, tweemaal per brief (PZH-2020-760972703 en PZH-2021-771437708) geïnformeerd over de voortgang van het Programma Natuur.
- 24 maart 2021 is Programma Natuur, vanwege agendering door de PvdD, besproken tijdens de Commissie Klimaat, Natuur en Milieu.

3 Proces

Invulling Zuid-Hollands Programma Natuur

In nauwe afstemming met de Zuid-Hollandse groene partners is de afgelopen periode hard gewerkt aan de invulling van het Zuid-Hollandse Programma Natuur. Rode draad hierin zijn natuurherstelmaatregelen gericht op systeemherstel en robuuster maken van de stikstofgevoelige natuurgebieden, creëren van bufferzones, het verbeteren van natuurlijke dynamiek, waterhuishouding en connectiviteit tussen gebieden. Aangevuld met overige herstel- en verbetermaatregelen zoals de intensivering van beheer en de aanpak van invasieve exoten zoals de Japanse duizendknoop en Amerikaanse vogelkers.

De aanpak van de stikstofbronnen, die niet direct onderdeel uitmaakt van het Programma Natuur, is voor de effectiviteit van veel maatregelen een voorwaarde. Als kustprovincie komt voor Zuid-Holland een relatief groot deel van de stikstofdepositie uit het buitenland en de zee en zijn de mogelijkheden tot bronaanpak vanuit het gebied beperkt. Robuuste natuur die beter tegen een stootje kan en connectiviteit tussen de gebieden is daarom in Zuid-Holland des te meer van belang om verlies van natuurkwaliteit te beperken, zolang de stikstofdepositie te hoog is.

Voor het maatregelenpakket voor de fase 2021 tot en met 2023 is er samen met de groene partijen gewerkt aan een groslijst van maatregelen die binnen deze termijn gestart kunnen worden en die passen binnen de kaders die vanuit het Ministerie van LNV worden gesteld.

Kader vanuit het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (concept SPUK-regeling)

In het landelijke Uitvoeringsprogramma Natuur zijn de uitgangspunten beschreven die door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit in een SPUK-regeling verwoord worden (zie bijlagen).

Daaruit volgen de volgende kaders voor het provinciale uitvoeringsprogramma:

- Het programma richt zich op natuurherstel in de overbelaste stikstofgevoelige leefgebieden;
- Het Uitvoeringsprogramma Natuur bestaat uit gebiedsgerichte maatregelen, inhoudende:
 - verbetering van de kwaliteit van natuurgebieden (inclusief vitalisering bos);
 - hydrologische verbetering;
 - versnelling van verwerving en optimalisering van de inrichting van natuurgebieden (met name NNN);
 - maatregelen in de overgangszones, inclusief verbinding tussen gebieden;
 - overige kwaliteitsmaatregelen bovenop het Natuurpact;
- De uitvoering van deze maatregelen vindt plaats in de periode 2021 – 2023 (met een uitloop wat betreft afronding werkzaamheden t/m 2025);
- De uitvoeringsactiviteiten zijn additioneel aan het Natuurpact.

Daarnaast zijn zogenaamde apparaatskosten (max. 15%) die direct betrekking hebben op het Programma Natuur te dekken vanuit Programma Natuurgelden. Dit geldt voor zowel de provincies als ook voor de externe partijen zoals de terreinbeherende organisaties die extra capaciteit moeten aantrekken om dit programma uit te voeren.

Vanuit de Zuid-Hollandse samenwerkingspartners is verder aangegeven dat, wanneer er tussen maatregelen gekozen moet worden, we vooral kijken naar:

- De verwachte effecten op het vlak van verhoging doelbereik;
- De mate van systeemherstel;
- De betreffende maatregel is geen 'dweilen met de (stikstof)kraan open'.

Uitvoeringsstrategie

Bij de invulling van het Zuid-Hollandse Programma Natuur is samen met de groene partners gekeken of de opgevoerde maatregelen daadwerkelijk binnen de termijn van de eerste SPUK-periode 2021 t/m 2023 te realiseren zijn. Het programma voor de periode 2021 t/m 2023 richt zich met name op de maatregelen waarvan de provincie en haar groene partners het eens zijn dat deze bijdragen aan het tegengaan van een verdere achteruitgang van de natuurkwaliteit door stikstofdepositie en waar mogelijk natuurherstel zullen bieden. Waar mogelijk zullen maatregelen in samenhang met maatregelen in het kader van de bronmaatregelen stikstof uitgevoerd worden, maar voor deze SPUK-periode is ervoor gekozen om niet te wachten tot duidelijk is waar precies welke maatregel in dit kader zullen worden uitgevoerd. Daarnaast wordt ook ingezet op het benutten van versnellingskansen van de NNN-realiseatie.

Voor deze SPUK-periode worden concrete maatregelen opgevoerd die op korte termijn ten uitvoer kunnen komen, maar tot op heden niet waren ingepland. Maatregelen met een lange voorbereidingstijd, waarbij een gebiedsproces en nog veel vooronderzoek en analyse nodig is, worden behoudens eventuele voorbereidingskosten daarom niet opgevoerd voor de eerste SPUK-periode.

Omdat voor de uitvoering van de eerste fase samen met de groene partners vooral maatregelen zijn opgehaald waarvan het de reële verwachting is dat deze de komende jaren ook echt van start kunnen gaan, worden hier geen knelpunten voorzien. Om tegenvallers in tempo of uitvoerbaarheid op te kunnen vangen en geen onderbesteding van het beschikbare budget te laten ontstaan, zal er gewerkt worden met een overprogrammering. Op een reservelijst komen maatregelen te staan die in de plaats kunnen treden van maatregelen die niet of niet snel genoeg uitvoerbaar blijken te zijn.

SPUK-aanvraag

In **bijgevoegd document** is de invulling van het Zuid-Hollandse Programma Natuur uitgewerkt. U wordt gevraagd deze invulling vast te stellen. Deze invulling zal als basis worden gebruikt om, als alles volgens planning loopt, eind april de officiële aanvraag in te kunnen dienen bij het ministerie van LNV. In de SPUK-aanvraag worden de maatregelen op hoofdlijnen beschreven zodat er voldoende flexibiliteit blijft bestaan binnen de uitvoering van het programma. Gedeputeerde Potjer zal de subsidieaanvraag van de provincie Zuid-Holland middels een Lid GS-brief indienen bij het ministerie van LNV. Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verwacht begin juni 2021 een beschikking op de aanvraag te kunnen geven.

4 Participatie en rolname

Zoals hiervoor aangegeven, is de invulling van het Zuid-Hollandse Programma Natuur in nauwe afwerking met de groene partners tot stand gekomen. Tijdens de Commissie Klimaat, Natuur en Milieu (24 maart 2021) heeft de Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland, ook namens Natuurmonumenten, het Zuid-Hollands landschap, en het Nationaal Park Hollandse Duinen,

ingesproken. Daarin is waardering voor de samenwerking uitgesproken: *‘Allereerst spreken wij graag onze waardering uit voor de wijze waarop de uitwerking van het Programma Natuur in onze provincie tot nu toe tot stand is gekomen. De interactieve aanpak in de samenwerking o.a. met de NLO partners, en de constructieve gesprekken met de provincie hebben geresulteerd in een gedragen Programma Natuur voor Zuid-Holland.’*

In de eerste fase van Programma Natuur gaat het vooral om ‘spijtvrije maatregelen’ binnen natuurgebieden. Ter voorbereiding op SPUK 2 (realisatie vanaf 2024) voeren we de komende tijd het goede gesprek over ambities buiten natuurgebieden / in overgangszones, hetgeen nadrukkelijk samenwerking met onder meer de agrarische partners vraagt.

5 Communicatiestrategie

Op dit moment in het proces is er nog geen aanleiding om extern te communiceren. Dat moment zal komen zodra het ministerie van LNV de middelen heeft beschikt aan de provincie Zuid-Holland.